

Mehmed Uzun

Rind'in Ölümü

Türkçesi: Muhsin Kızılkaya

Roman

1

Onu ben, o tedirgin, korku dolu gecenin şafağında tanıdım. Sınırı o gece ardımızda bırakmış, yüzümüz uğura, sırtımızı feleğe dönmüştük.

“Hayat tesadüfi renklerden bir araya gelmiş muhteşem bir tablodur” sözü ne kadar da doğru bir söz... O gecenin şafağına yetişemeseydim eğer –ki hayatımda yepyeni bir sayfa açan o gecenin nasıl bir gece olduğunu hâlâ anlamış değilim– şüphesiz o tabloda onun fırçasının izi olmayacaktı. Kim bilir, belki de o hayat dolu güzel renklerin yerini soluk, kül misali bir renk alacaktı. Ölü, hayatın güzelliklerinden mahrum bir renk...

(Şimdi bir parantez açmalı ve doğrudan doğruya seninle konuşmalıyım. Ey İhtiyar Rind! Bu satırları yazarken şimdi, birlikte geçirdiğimiz o günler, birbirimize anlattığımız bütün o şeyler, sen ve anıların tekмили birden, tıpkı yere düşen yağmur damlaları gibi masamın üzerine düşerek raks ediyorlar. Sen, yüziün, yüz hatların, güzel gülüşün uzaklaşıyor benden. Buna karşın hatıraların belirgin bir hal alıp öne çıkıyor. Evet, tıpkı yağmur damlaları gibi. Çalışma masama yağın yağmur... Ya hep rüyalarındasın ya da hep seni düşünüyorum. Her şey düşündüğümüz gibi gitseydi, sık sık görüşebilseydik seninle, böyle beni hayretlere gark eden şeyler ardı ardına vuku bulmasaydı eğer, yine de böyle hatıraların yağmuruna maruz kalır mıydım acep? Bunu bilmiyorum işte.

Şimdi, gördüğüm son rüyadan sonra artık seni ve birlikte geçirdiğimiz günleri yazmam gerektiğine eminim ana. Çaresizim, başka yolu yok; kelimelere sığınmalı, hatıraların, hayallerin, rüyaların iri damlalarından bir ark, bir kanal inşa etmeli, bir yol bulmalıyım. Hiçbir çare kalmadı, artık kelimeler masa lambamın etrafını sarıp uçuşmalı ki rüyalarım, daha doğrusu senin rüyalarına ışık düşürebilsinler.

Son rüyamda, yavaş yavaş gözden kayboluyordun. El değmemiş, sis pus kaplı derin bir kanalın içindeydik. Bir çıkış yolu bulmak için didinip duruyorduk. Başımızın üzerinde, kanalı her iki taraftan sarmış olan bol yapraklı ağaçların iç içe geçmiş dalları yolumuzu kapatmıştı. Gece değildi ama güneş ışıkları da görünmüyordu. Işıklar, dallardan, yapraklardan sıyrılıp bize ulaşmak istiyordu. Başarılı olduklarını, gözümlüğü kamaştırdıklarını söyleyemem. Etraf insanı korkutacak kadar karanlıktı. Bulduğumuz yer karanlık, sisin, pusun içinde kaybolmuş tuhaf bir yerdi. Kanal daracıktı, dolambaçlıydı, içinde coşkun bir su akıyordu. Kanalda yürümek zordu anlayacağım. Sanırım suyu temiz ve berrak da değildi. Suyun yüzeyinde balık kafaları ve tuhaf mahluklar görülmüyordu. Seçebildiğim kadarıyla çeşit çeşitler. Balıklar ve aç yaratıklar bizi bekliyordu. Tahtaya benzer, geniş bir şeyin üzerindeydik. Altımızdaki şey suda yüzüyordu. İyi hatırlamıyorum ama sanırım deri ciltli büyük bir kitaptı altımızdaki. Ellerimizdeki uzun değneklerle, hem yaratıkları kendimizden uzaklaştırıyor hem de kendimize yol açıyorlardık. O gezimiz, o korku dolu yolculuğumuz ne kadar sürdü bilmiyorum, nihayet, birçok tehlikeden sonra kanalın ağzına vardık. Kanalın bitişiğinde bir ada vardı. Ada ağaçlarla kaplıydı. Arkasında ise uçsuz bucaksız bir deniz başlıyordu. Deniz yakamoz doluydu. Adayı da aramızda bıraktığımızda, artık yolumuz açıktı, o karanlık kanaldan, o tuhaf yaratıklardan uzaklaşıyor, aydınlığa doğru yol alıyorduk. Ancak bu arada, tam adanın yanından geçerken, hiç tahmin etmediğim bir şey oldu; sen adaya çıktın. Beni yalnız bıraktın.

“Burada yollarımız ayrılıyor,” dedin. “Oraya, denizle ufkun birleştiği yere kadar seninle gelemem. Yazık ki buna gücüm yok.”

Şaşırmıştım. Bütün zorlukları ardımızda bırakmıştık, berrak denize doğru birlikte yolculuk yapacağız sanmıştım. Önce kızdım, daha sonra da birlikte gitmek için seni ikna etmeye çalıştım. Hiçbir şey söylemeksiz yalmızca güliümsedin. Tek cevabın, rahat, sessiz bir güliümsemeydi. Sonunda, iyi bir sebep bulmuş gibi sordum sana:

“Tamam, ya altımızdaki şu deriden sal? Bizi o vahşi yaratıklardan koruyan şu güzel sal senin değil mi?”

Tekrar güliümsedin, öyle cevap verdin:

“Artık ona ihtiyacım yok, sende kalsın. Senin olsun.”

Bu sözlerden sonra döndün ve ağaçların arasında yavaş yavaş kayboldun.

Evet, gördüğüm son düş, aşağı yukarı böyleydi. Buna benzer çok rüya görüyordum. Başka bir seferinde, başka bir rüyada beni çok tuhaf bir ormana götürmüştün. Çok büyük bir ormandı, rengarenkti. Orada da beni ormanda bırakıp kaybolmuştu. Bundan da hiçbir şey anlamamıştım, bunu neden yapıyordun?

Orada da hayretler içinde bir şey gördüm, farklı farklı ağaçların yaprakları, aslında birer kitap sayfasıydı. Ormanı rengarenk ışınlar içinde bırakan da bu sayfaları.

Evet, ağaç sayfaları...

Yukarıda anlattığım rüya da daha önce gördüklerime eklenince, kelimelere sığınmanın zamanı geldi, dedim kendime. Sadece kelimeler beni rüyaların, hatıraların düşmanı olan dış dünyanın şerrinden koruyabilir. Kelimeler, sadece kelimeler unutulma fırtınasının korkunç dalgalarına karşı beni muhafaza edebilir. Sadece kelimeler bana siper olabilir.

Fakat şunu da söylemeliyim; esasında çaresizim, bana yaptığın iyiliklerin karşılığını nasıl ödeyeceğimi bilmiyorum sana. Şimdi de bu satırları yazarken bile arada bir şu kısa cümle dilimden dökülüyor; şükran sana, şükran sana, şükran... Budan başka hiçbir şey yapamıyorum, hiçbir şey çıkmıyor ağızımdan. Evet, Nisan çiyinin damlaları gibi, içten, samimi bir şekilde diyebilirim, “teşekkür ederim, teşekkür ederim sana.”)

Ülkemi terk ediyordum. Yolcuydum. Kısa bir yolculuk! Ancak yolculuğun menzili belli değildi. Evet... Ülkemden uzaklaşıyor, sisin pusun gerisinde yeni bir dünyaya gidiyordum. Görünür, var olan dünyamı, içindeki her şeyiyle birlikte, şehirlerini, sokaklarını, evlerini, güzelliklerini, kötülüklerini, dostluklarını, düşmanlıklarını yerinde bırakıyor, göğün gerisinde karanlık bir çizgi gibi duran belirsiz bir yere doğru gidiyordum. Yeni bir cihana gidecek, sonra eski dünyama geri dönecektim.

(İhtiyar Rind, biliyorum şimdi burada, masamın yanında olsaydın güllerin bu laflarıma. Fakat ülkeyi terk ettiğim sırada, yukarıdaki kısa cümlelerin anlamını bilmiyordum. O yolculuğun, gitmek ve gelmek kelimelerinin macera, keder, hüzüün, özlem dolu olacağını nereden bilebilirdim ki. Bu yolculuğun az, çok az da olsa mutluluk barındırdığını nereden bilebilirdim. Nereden bilebilirdim dönüşün en zor şey olduğunu!)

Evet, ülkemi terk etmeliydim. Kaçmalıyım. Yine de yolculuğu şiirsel bulduğum halde, bu yolculukta hafif bir heyecan da eksik değildi. Edebi metinlerde okuduğum kıtaya gidiyordum. Çoktan beri görmek istediğim kıtaya; Avrupa'ya... Her gezinin, her yolculuğun güzel bir şiir gibi beyinde ve kalpte yankı bulduğunu, yeni şeyleri keşfetmek için yeni imkânlar sunduğunu hikâyelerden biliyordum. Hikâyelerde de şu söylenmiyor muydu? "Bütün güzel şeyler, yolculuklarda olgunlaşır."

Ülkemi terk ediyorum diye üzüliüyordum. Ancak yolculuğun heyecan ve merakının yeni zaferlere, yeni güzelliklere ulaşmama yardımcı olacağına inanıyor, en azından bunu umuyordum. Buna rağmen ülkeme tekrar dönecektim. Yabancı güneşleri damla damla içecek; bilmediğim yıldızların nasıl parladığına tanık olacak; yabancı insanları, onların bilmediğim dillerini, kelimelerini tanıyacak, bütün bunlardan sonra da tekrar kendi dünyama geri dönecektim.

Fakat bir şeyi hesaba katmamış, unutmuştum; ya bu yolculuk hiç bitmezse, her daim sürerse? Ya bu yolculuğun dönüşü yoksa? Ya dünyama geri dönemezsem? O zaman?..)